

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 368.03:658.14/.17

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20702140>

**Управління грошовими потоками страхової компанії в умовах воєнного
стану**

Крот Людмила Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів,
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
вул. Університетська, 20, Кременчук, 39601, Україна,
ludmyla29k@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0001-9999-0144>

Прийнято: 25.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація: В умовах воєнного стану зростає роль ефективного управління грошовими потоками страхових компаній як важливої передумови забезпечення їх ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Воєнні ризики, нестабільність фінансового середовища та зростання невизначеності щодо майбутніх страхових виплат потребують удосконалення підходів до управління фінансовими ресурсами страховиків.

Мета. Метою статті є дослідження теоретичних і практичних аспектів управління грошовими потоками страхових компаній в умовах воєнного стану та обґрунтування напрямів їх удосконалення для забезпечення фінансової стійкості, ліквідності й платоспроможності страховиків.

Методи. У дослідженні використано методи теоретичного узагальнення та систематизації, аналізу і синтезу, статистичного та порівняльного аналізу, а

також графічний метод для дослідження особливостей формування й використання грошових потоків страхових компаній.

Результати. Досліджено сутність та особливості формування вхідних і вихідних грошових потоків страховиків. Проаналізовано динаміку основних показників страхового ринку України у 2022–2025 рр., зокрема страхових премій, виплат, резервів, активів та кількості страхових компаній. Встановлено, що зростання страхових резервів, частки високоліквідних активів і обсягів страхових премій позитивно впливає на стабільність грошових потоків та здатність страховиків виконувати свої зобов'язання. Обґрунтовано доцільність впровадження ризик-орієнтованого підходу до управління фінансовими ресурсами, удосконалення системи прогнозування грошових потоків, оптимізації структури страхових резервів та активів, диверсифікації інвестиційного портфеля й цифровізації фінансових процесів.

Висновки. Доведено, що ефективне управління грошовими потоками є важливою передумовою забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в умовах воєнного стану. Встановлено наявність прямого взаємозв'язку між ліквідністю, платоспроможністю та ефективністю управління грошовими потоками страховиків. Реалізація запропонованих заходів сприятиме зміцненню фінансової безпеки страхових компаній та підвищенню їх адаптивності до сучасних викликів.

Ключові слова: страхова компанія, грошові потоки, управління грошовими потоками, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, страхові резерви, воєнний стан

Managing cash flows of an insurance company under martial law

Liudmyla Krot

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Finance,
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradsky National University,
Kremenchuk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-9999-0144>

Abstract: In conditions of martial law, the role of effective cash flow management of insurance companies is increasing as an important prerequisite for ensuring their liquidity, solvency and financial stability. War risks, instability of the financial environment and increasing uncertainty regarding future insurance payments require improving approaches to managing insurers' financial resources.

The purpose of the article is to study the theoretical and practical aspects of cash flow management of insurance companies under martial law, determine the impact of liquidity and solvency on the effectiveness of managing financial resources of insurers, and substantiate areas for improving the cash flow management system.

Methods. The study used methods of theoretical generalization and systematization, analysis and synthesis, statistical and comparative analysis, as well as a graphical method to study the features of the formation and use of cash flows of insurance companies.

Results. The essence and features of the formation of incoming and outgoing cash flows of insurers were studied. The dynamics of the main indicators of the insurance market of Ukraine in 2022–2025 were analyzed, in particular, insurance premiums, payments, reserves, assets and the number of insurance companies. It was established that the growth of insurance reserves, the share of highly liquid assets and the volume of insurance premiums has a positive effect on the stability of cash

flows and the ability of insurers to fulfill their obligations. The feasibility of implementing a risk-oriented approach to financial resource management, improving the cash flow forecasting system, optimizing the structure of insurance reserves and assets, diversifying the investment portfolio, and digitizing financial processes is substantiated.

Conclusions. It has been proven that effective cash flow management is an important prerequisite for ensuring the financial stability of insurance companies in martial law. A direct relationship has been established between the liquidity, solvency and the effectiveness of cash flow management of insurers. The implementation of the proposed measures will contribute to strengthening the financial security of insurance companies and increasing their adaptability to modern challenges.

Keywords: insurance company, cash flows, cash flow management, liquidity, solvency, financial stability, insurance reserves, martial law

Постановка проблеми. Повномасштабна війна суттєво ускладнила функціонування страхового ринку України, посиливши фінансові ризики та вимоги до забезпечення стійкості страховиків. Особливо актуальними ці виклики є для компаній зі страхування життя, діяльність яких пов'язана з довгостроковими зобов'язаннями, формуванням значних страхових резервів і підтриманням стабільності грошових потоків.

Ефективне управління грошовими потоками є важливою передумовою забезпечення ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості страхової компанії. Збалансованість надходжень і витрачання коштів забезпечує своєчасне виконання зобов'язань перед страхувальниками, формування страхових резервів та здійснення інвестиційної діяльності. В умовах воєнного стану цей процес ускладнюється впливом інфляції, валютних коливань, зміною структури страхового портфеля та необхідністю адаптації фінансової політики.

Особливого значення набувають забезпечення безперервності діяльності страховиків, підтримання довіри клієнтів і конкурентоспроможності. Водночас цифровізація фінансових послуг, посилення регуляторних вимог і ризик-орієнтований нагляд зумовлюють потребу в удосконаленні механізмів управління фінансовими ресурсами.

У зв'язку з цим актуальність теми визначається необхідністю дослідження теоретичних і практичних аспектів управління грошовими потоками страхових компаній з метою забезпечення їх фінансової стійкості, ліквідності та здатності своєчасно виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика управління грошовими потоками страхових компаній, забезпечення їх ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості є предметом досліджень багатьох науковців. Теоретичні засади функціонування страхового ринку та фінансів страхових компаній розкрито у працях В. Д. Базилевича, С. С. Осадця, Н. В. Ткаченко, О. О. Гаманкової та інших учених.

Серед сучасних досліджень особливу увагу питанням управління грошовими потоками приділяють С. М. Ганзюк та В. Є. Михайлова [1], які обґрунтовують необхідність забезпечення збалансованості грошових потоків і їх прогнозування для підтримання фінансової стійкості страховика.

Проблеми розвитку страхування життя та формування фінансових потоків страховиків досліджують І. А. Шубенко, О. Я. Стойко, Д. В. Доронін і С. В. Фалімонов [2], а також О. В. Котик і Ю. Ю. Клим'юк [3], В. Волошина-Сідей та А. Коверза [4], які аналізують сучасний стан і перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні.

Питання фінансової стійкості страхових компаній висвітлено у працях А. Г. Озерової та О. В. Левкович [5], М. С. Татар, О. В. Гребенікової та І. Г. Ковальчук [6], а також І. Мельничук і О. Ляшук [7], які досліджують механізми забезпечення фінансової стійкості страховиків в умовах сучасних викликів.

Особливості інвестиційної діяльності страховиків розглядає А. С. Карнаушенко [8], тоді як М. Новікова, Г. Запорожець і М. Браташ [9] визначають стратегічні орієнтири розвитку компаній зі страхування життя.

Питання ліквідності, платоспроможності та фінансової безпеки страхових компаній досліджують Ю. П. Макаренко [10], Л. М. Войтович [11] та А. В. Нечипоренко [12]. Фінансову безпеку страховиків і страхового ринку в умовах воєнного стану аналізують О. Гладчук [13], С. Гарапко [14], О. Заячківська, О. Котик, Л. Мельник [15].

Особливості розвитку страхового ринку в умовах невизначеності та глобальних викликів досліджують О. Длугопольський, Ю. Івашук та А. Герасимець [16], які аналізують сучасні тенденції розвитку світового страхового ринку та їх вплив на діяльність страховиків.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових праць свідчить, що більшість досліджень присвячена окремим аспектам фінансової діяльності страхових компаній – фінансовій стійкості, розвитку страхування життя, інвестиційній діяльності, фінансовій безпеці або управлінню ризиками. При цьому питання комплексного управління грошовими потоками страхових компаній в умовах воєнного стану, з урахуванням впливу воєнних ризиків, змін у структурі страхового портфеля, ліквідності, платоспроможності та необхідності забезпечення збалансованості фінансових ресурсів, залишаються недостатньо дослідженими та потребують подальшого наукового опрацювання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження теоретичних і практичних аспектів управління грошовими потоками страхових компаній в умовах воєнного стану та обґрунтування напрямів їх удосконалення для забезпечення фінансової стійкості, ліквідності й платоспроможності страховиків.

Для досягнення мети поставлено такі завдання: розкрити сутність і значення грошових потоків у діяльності страховиків; дослідити особливості їх

формування та використання; визначити вплив воєнного стану на вхідні й вихідні грошові потоки; проаналізувати роль страхових резервів та інвестиційної діяльності у забезпеченні їх збалансованості; оцінити вплив ліквідності та платоспроможності на ефективність управління грошовими потоками; обґрунтувати напрями вдосконалення системи управління грошовими потоками страхових компаній.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління грошовими потоками є однією з базових складових фінансового менеджменту страхової компанії, оскільки саме рух грошових коштів відображає реальну здатність страховика забезпечувати безперервність діяльності, виконувати зобов'язання перед страхувальниками та підтримувати належний рівень фінансової стійкості. На відміну від підприємств виробничої чи торговельної сфери, страхові компанії формують грошові потоки переважно за рахунок страхових премій, які надходять до моменту виникнення страхових випадків, тоді як страхові виплати можуть здійснюватися у майбутніх періодах. Саме ця особливість зумовлює необхідність постійного контролю за збалансованістю вхідних і вихідних грошових потоків, достатністю страхових резервів та ліквідністю активів страховика.

Грошові потоки страхової компанії можна розглядати як сукупність надходжень і вибуття грошових коштів, що виникають у процесі здійснення страхової, інвестиційної та фінансової діяльності. Для більш наочного відображення особливостей формування та використання грошових потоків страхової компанії доцільно розглянути їх структуру та основні напрями руху (рис. 1).

Також грошові потоки страховика розглядаються не лише як технічний показник руху коштів, а і як важливий індикатор фінансової стабільності компанії. Так, автори [1] наголошують, що управління грошовими потоками страхової компанії в умовах невизначеності повинно базуватися на комплексному аналізі джерел надходження коштів, напрямів їх використання,

рівня ліквідності та здатності страховика адаптувати фінансову політику до змін зовнішнього середовища, що є особливо актуальним для страхового ринку України, який у період воєнного стану функціонує за умов підвищених ризиків та зміни поведінки страхувальників.

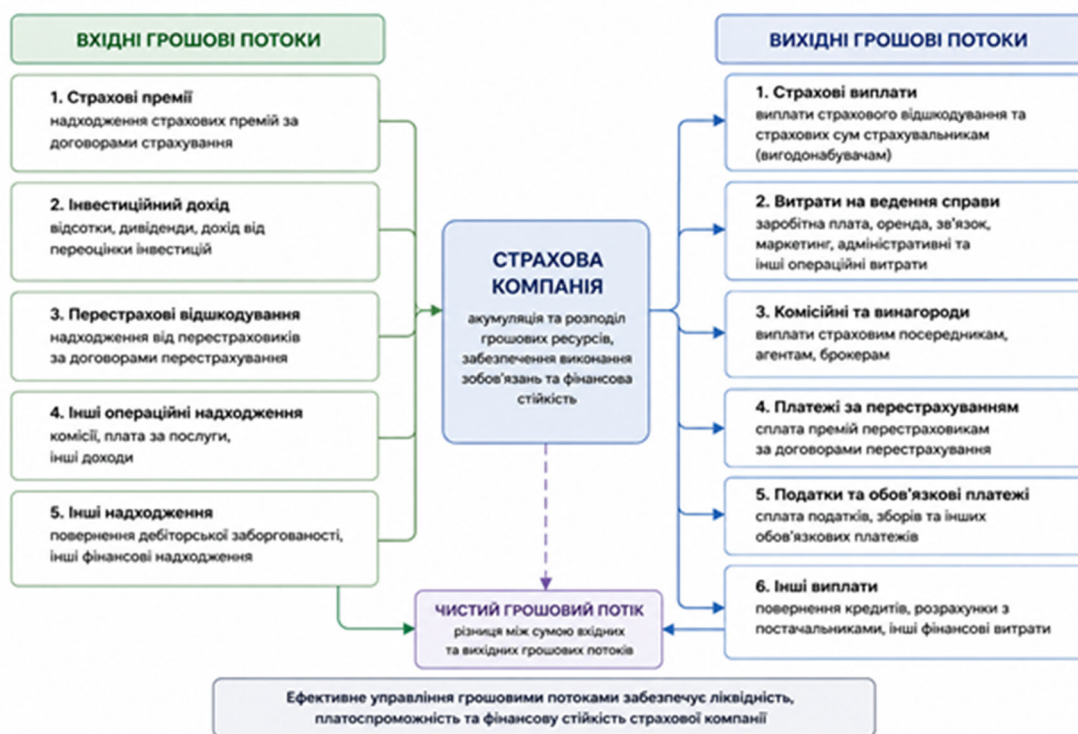

Рис. 1 Вхідні та вихідні грошові потоки страхової компанії.

Джерело: складено автором на основі аналізу [1, 7].

Особливістю страхових компаній є те, що грошові надходження формуються раніше за виконання страхових зобов'язань. Це створює можливості для інвестування тимчасово вільних коштів, але потребує ефективного управління активами, страховими резервами, ліквідністю та ризиками.

У страхуванні життя управління грошовими потоками є складнішим через довгостроковість договорів і відстроченість страхових виплат. Тому важливого значення набувають актуарні розрахунки, формування математичних резервів, прогнозування виплат та узгодження строків активів і зобов'язань. Водночас розвиток ринку страхування життя в Україні стримується низьким рівнем довіри населення, недостатньою фінансовою

грамотністю, нестабільністю доходів громадян та обмеженою привабливістю довгострокових страхових продуктів [2], що негативно впливає на формування вхідних грошових потоків страховиків.

В умовах воєнного стану управління грошовими потоками страхових компаній ускладнюється впливом воєнних ризиків на платоспроможність страхувальників і структуру попиту на страхові послуги. Скорочення витрат на страхування частиною населення та бізнесу супроводжується зростанням попиту на страхування життя, здоров'я та майна, що потребує вдосконалення фінансового планування, оптимізації витрат і посилення контролю за ліквідністю.

Важливою складовою управління грошовими потоками є забезпечення їх збалансованості, яка передбачає узгодженість обсягів, строків і напрямів надходження та використання коштів. Її порушення може призвести до дефіциту ліквідності та погіршення фінансового стану страховика.

Фінансова стійкість страхової компанії значною мірою залежить від ефективності управління фінансовими ресурсами та підтримання оптимального співвідношення між доходами, витратами, резервами й інвестиційними активами [5]. У цьому контексті грошові потоки виступають як результатом страхової діяльності, так і індикатором її ефективності. Зокрема, позитивний операційний грошовий потік свідчить про здатність страховика виконувати поточні зобов'язання.

Управління грошовими потоками охоплює планування, прогнозування, контроль, аналіз відхилень і прийняття управлінських рішень. На етапі планування визначаються очікувані обсяги страхових премій, виплат, витрат та інвестиційного доходу, тоді як прогнозування дозволяє оцінити майбутній рух коштів за різними сценаріями розвитку подій.

В умовах воєнного стану особливого значення набуває сценарне прогнозування, яке передбачає врахування можливого скорочення страхових премій, зростання виплат, зниження інвестиційної дохідності та погіршення

якості активів. Це дає змогу своєчасно оцінювати ризики та формувати необхідний запас ліквідності.

Отже, за умов воєнного стану управління грошовими потоками страхової компанії потребує використання ризик-орієнтованого підходу, сценарного прогнозування та постійного контролю за ліквідністю з метою забезпечення фінансової стабільності страховика.

Повномасштабна війна суттєво змінила структуру грошових потоків страхових компаній. Зниження платоспроможності населення та бізнесу негативно вплинуло на попит на окремі страхові продукти, тоді як попит на страхування здоров'я, майна та транспортних засобів зріс. Це зумовило зміни в обсягах вхідних грошових потоків страховиків і потребувало коригування їх фінансової політики.

Для оцінки впливу зазначених чинників доцільно проаналізувати основні показники розвитку страхового ринку, які характеризують стан і тенденції руху грошових потоків страхових компаній. Важливими індикаторами при цьому є динаміка страхових премій, страхових виплат, активів і фінансових результатів страховиків.

Протягом 2020–2025 рр. страховий ринок України функціонував під впливом кризових факторів, пов'язаних спочатку з пандемією COVID-19, а з 2022 року – з повномасштабною війною, але попри складні умови, поступово адаптувався до нових викликів і демонстрував тенденцію до відновлення обсягів страхового бізнесу (табл. 1).

Аналіз даних таблиці 1 свідчить, що після суттєвого скорочення страхового ринку у 2022 році, спричиненого початком повномасштабної війни, навіть в умовах воєнного стану, упродовж 2023–2025 років, страховий ринок України демонструє поступове відновлення обсягів страхових премій, активів та фінансових результатів. Водночас триває процес його консолідації, що проявляється у скороченні кількості страхових компаній та концентрації страхового бізнесу серед найбільших учасників ринку.

Таблиця 1

Динаміка основних показників страхового ринку України у 2020–2025 рр.

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Валові страхові премії, млрд грн	45,2	49,7	39,6	47,0	53,1	72,3
Страхові виплати, млрд грн	14,9	18,0	14,3	16,9	20,9	26,7
Активи страховиків життя, млрд грн	15,8	17,4	21,2	23,4	26,7	30,4*
Кількість страхових компаній, од.	233	155	128	101	65	57
у т.ч. non-life	210	142	116	89	55	47
у т.ч. life	23	13	12	12	10	10

Джерело: сформовано автором за даними [17–20].

Одним із ключових показників, що характеризують процес формування грошових потоків страхових компаній, є обсяг та структура валових страхових премій, динаміку яких наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Обсяг та структура валових страхових премій страхового ринку України
за основними видами страхування у 2022–2025 рр.

Вид страхування	2022, млрд грн	2022, %	2023, млрд грн	2023, %	2024, млрд грн	2024, %	2025, млрд грн	2025, %
КАСКО	7,86	19,85	10,34	22,00	13,32	25,10	16,87	23,34
ОСЦПВ	6,74	17,02	8,05	17,13	10,59	19,95	23,34	32,28
Медичне страхування	4,51	11,39	5,85	12,45	6,99	13,17	10,51	14,54
Зелена картка	7,12	17,98	6,23	13,26	5,52	10,40	5,42	7,50
Страхування життя	4,05	10,23	4,73	10,06	5,70	10,74	5,79	8,01
Страхування майна	2,47	6,24	3,18	6,77	3,24	6,10	4,00	5,53
Інші види страхування	6,85	17,29	8,62	18,34	7,72	14,54	6,37	8,80
Разом	39,6	100,00	47,00	100,00	53,08	100,00	72,30	100,00

Джерело: сформовано автором на основі [17–20].

Аналіз структури валових страхових премій свідчить про суттєві зміни у формуванні грошових потоків страхового ринку України протягом 2022–

2025 рр. Найбільше зростання спостерігалось у сегменті ОСЦПВ, частка якого збільшилася з 17,02 % у 2022 році до 32,28 % у 2025 році. Водночас частка страхування життя залишалася відносно стабільною упродовж 2022–2024 років на рівні близько 10 %, однак у 2025 році дещо скоротилася до 8,01% через швидше зростання інших видів страхування.

Суттєво зросла як частка КАСКО, так і добровільного медичного страхування. Натомість частка міжнародного страхування «Зелена картка» скоротилася майже вдвічі – з 17,98 % до 7,50 %, що пов'язано зі стабілізацією міграційних процесів та поступовим поверненням частини громадян до України.

Зазначені тенденції свідчать про зміну структури вхідних грошових потоків страхових компаній та необхідність адаптації механізмів управління фінансовими ресурсами до нових умов функціонування страхового ринку. Для страховиків це означає необхідність перегляду підходів до формування страхових резервів та ефективного управління ними, забезпеченні достатнього рівня ліквідності та адаптації інвестиційної політики до змін у структурі страхового портфеля.

Поряд із формуванням вхідних грошових потоків важливого значення набуває аналіз напрямів використання коштів страховиків. Основною складовою вихідних грошових потоків залишаються страхові виплати. У 2024 році страхові виплати страхового ринку України становили понад 20 млрд грн, що на 24 % перевищувало показник попереднього року. У 2025 році обсяг страхових виплат досяг 26,7 млрд грн [18]. Зростання виплат було пов'язане як зі збільшенням кількості страхових випадків, так і з підвищенням вартості відновлення пошкодженого майна, ремонту транспортних засобів та медичних послуг.

Важливим чинником забезпечення збалансованості грошових потоків страхових компаній є страхові резерви, формування яких забезпечує виконання зобов'язань перед страхувальниками та підтримання фінансової

стійкості страховика. Вони виконують функцію фінансового буфера, що дозволяє компенсувати негативний вплив зовнішніх ризиків.

За даними НБУ, станом на кінець 2024 року обсяг страхових резервів страховиків України перевищував 40 млрд грн, у тому числі понад 11 млрд грн становили резерви зі страхування життя [19]. Це свідчить про зміцнення фінансового потенціалу страхового ринку та його спроможності виконувати зобов'язання перед клієнтами.

Водночас формування резервів впливає на обсяг вільних коштів, доступних для інвестування, тому управління ними має забезпечувати баланс між ліквідністю, прибутковістю та ризиком. Надмірна концентрація активів у низькодохідних інструментах знижує прибутковість, тоді як вкладення у ризикові активи можуть створювати загрози для виконання майбутніх страхових зобов'язань.

Інвестиційна діяльність є важливою складовою управління грошовими потоками страхових компаній, оскільки забезпечує додатковий дохід від розміщення тимчасово вільних коштів і сприяє зміцненню фінансової стійкості. Основними напрямками інвестування страхових резервів в Україні залишаються облігації внутрішньої державної позики, банківські депозити та інші низькоризикові фінансові інструменти [17].

В умовах воєнного стану страховики переважно дотримувалися консервативної інвестиційної політики через високий рівень невизначеності та необхідність підтримання ліквідності. Водночас зростання дохідності державних облігацій створило додаткові можливості для отримання інвестиційного доходу та підтримання збалансованості грошових потоків.

Отже, формування та використання грошових потоків страховиків в умовах воєнного стану відбувається під впливом зовнішніх ризиків, зростання страхових виплат і потреби у підтриманні достатнього рівня резервів. За таких умов ключове значення мають ефективне управління страховими резервами, виважена інвестиційна політика та контроль за ліквідністю.

В умовах воєнного стану значення ліквідності та платоспроможності суттєво зростає, оскільки вони визначають здатність страховика своєчасно виконувати зобов'язання перед страхувальниками, підтримувати фінансову стійкість і безперервність діяльності. Тому забезпечення належного рівня ліквідності та платоспроможності є важливою умовою ефективного управління грошовими потоками страхових компаній.

Високий рівень ліквідності дозволяє оперативно здійснювати страхові виплати та уникати дефіциту грошових коштів. Водночас надмірна концентрація активів у високоліквідних інструментах може знижувати інвестиційний дохід і ефективність використання фінансових ресурсів.

На відміну від ліквідності, платоспроможність характеризує загальну фінансову стійкість страховика та достатність капіталу для покриття прийнятих ризиків. Тому забезпечення платоспроможності є одним із пріоритетних завдань системи фінансового менеджменту страхової компанії.

З огляду на важливу роль ліквідності та платоспроможності у забезпеченні стабільності грошових потоків страховиків, проаналізуємо відповідні показники фінансової стійкості страхового ринку України за 2022–2025 рр. (табл. 3).

Таблиця 3

Показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості
страхового ринку України у 2022–2025 рр.

Показник	2022	2023	2024	2025
Активи страхових компаній, млрд грн	70,3	73,4	72,8	78,5
Валові страхові премії, млрд грн	39,6	47,0	53,1	72,3
Валові страхові виплати, млрд грн	13,0	12,0	20,9	26,7
Страхові резерви, млрд грн	31,7	36,2	40,3	45,8
Рівень валових виплат, %	36,0	35,8	39,3	36,9
Кількість страхових компаній, од.	128	101	65	57
Частка високоліквідних активів у структурі активів, %*	46,5	49,7	52,4	54,1

Джерело: сформовано автором на основі [17–20].

Аналіз даних таблиці 3 свідчить, що протягом 2022–2025 рр. страхові компанії України посилили рівень ліквідності активів: частка високоліквідних активів зросла з 46,5 % до 54,1 %. Це було зумовлено необхідністю підтримання достатнього запасу ліквідності в умовах воєнного стану та підвищених ризиків.

Водночас обсяг страхових резервів збільшився з 31,7 млрд грн до понад 45 млрд грн, що свідчить про зміцнення платоспроможності страховиків і підвищення їх здатності виконувати довгострокові зобов'язання. Разом із тим рівень валових виплат зріс із 36 % до 36,9 %, посилюючи навантаження на вихідні грошові потоки.

За таких умов ліквідність активів і достатність страхових резервів стали ключовими чинниками ефективного управління грошовими потоками, забезпечуючи своєчасне виконання зобов'язань перед страхувальниками навіть в умовах нестабільного фінансового середовища.

У процесі управління грошовими потоками ліквідність і платоспроможність перебувають у тісному взаємозв'язку. Недостатній рівень ліквідності може призвести до затримок страхових виплат навіть за умов наявності достатнього обсягу активів, тоді як недостатність капіталу або страхових резервів створює загрозу втрати платоспроможності та фінансової стійкості страховика. Проведемо аналіз відповідних показників фінансової стійкості страхового ринку України за останні роки (табл. 4).

Дані таблиці 4 свідчать, що протягом 2022–2025 рр. відбулося зміцнення ліквідності та платоспроможності страхового ринку України. Обсяг прийнятних активів для покриття регулятивного капіталу зріс на 35,9%, технічних страхових резервів – на 44,5 %, а частка високоліквідних активів збільшилася на 7,6 %, що позитивно вплинуло на здатність страховиків виконувати фінансові зобов'язання.

Таблиця 4

Вплив ліквідності та платоспроможності на ефективність управління грошовими потоками страхового ринку України у 2022–2025 рр.

Показник	2022	2023	2024	2025	Відх. 2025/2022, %
Прийнятні активи для покриття регулятивного капіталу, млрд грн	52,4	60,1	65,6	71,2	35,9
Технічні страхові резерви, млрд грн	31,7	35,0	36,7	45,8	44,5
Страхові виплати, млрд грн	14,3	16,9	20,4	26,7	86,7
Чистий фінансовий результат страховиків, млрд грн	1,20	2,44	3,95	5,12	326,7
Частка високоліквідних активів у структурі активів, %	46,5	49,7	52,4	54,1	+7,6 в.п.
Кількість страхових компаній на кінець року, од.	128	101	65	57	-55,5
Прийнятні активи для покриття регулятивного капіталу, млрд грн	52,4	60,1	65,6	71,2	35,9

Джерело: сформовано автором за даними [17-20].

Попри зростання страхових виплат на 86,7 %, чистий фінансовий результат страховиків збільшився більш ніж у чотири рази, що свідчить про підвищення ефективності управління грошовими потоками та адаптацію ринку до умов воєнного стану. Водночас скорочення кількості страхових компаній на 55,5 % підтверджує процес консолідації ринку та концентрації фінансових ресурсів у найбільш фінансово стійких страховиків.

Проведений аналіз підтверджує прямий взаємозв'язок між ліквідністю, платоспроможністю та ефективністю управління грошовими потоками. Зростання обсягів ліквідних активів і страхових резервів сприяло підтриманню фінансової стійкості та своєчасному виконанню зобов'язань перед страхувальниками навіть в умовах воєнного стану.

Отже, ліквідність і платоспроможність залишаються ключовими чинниками стабільності грошових потоків страховиків. За даними НБУ, протягом 2023–2025 рр. більшість страхових компаній дотримувалися

нормативів платоспроможності та достатності активів для покриття страхових резервів, хоча окремі страховики були змушені збільшувати частку високоліквідних активів і посилювати контроль за рухом грошових коштів [19].

Сучасні виклики розвитку страхового ринку потребують удосконалення підходів до управління грошовими потоками з метою забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності страховиків. Основними напрямками вдосконалення є впровадження ризик-орієнтованого підходу до фінансового менеджменту та розвиток системи сценарного прогнозування, що дозволяють своєчасно оцінювати вплив ризиків і приймати обґрунтовані управлінські рішення. Важливе значення має також оптимізація структури страхових резервів і активів шляхом збільшення частки високоліквідних інструментів та диверсифікації інвестиційного портфеля.

Підвищенню ефективності управління грошовими потоками сприятимуть цифровізація фінансових процесів, автоматизація фінансового планування та моніторингу ліквідності, а також удосконалення внутрішнього контролю за рухом грошових коштів [9].

Отже, ефективність управління грошовими потоками значною мірою залежить від рівня ліквідності та платоспроможності страховиків. Реалізація зазначених заходів сприятиме зміцненню фінансової безпеки страхових компаній та підвищенню їх стійкості в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. У результаті проведеного дослідження встановлено, що управління грошовими потоками є одним із ключових елементів системи фінансового менеджменту страхових компаній, оскільки забезпечує підтримання ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості страховиків. Дослідження показало, що в умовах воєнного стану процеси формування та використання грошових потоків страховиків зазнали суттєвих трансформацій. Зниження

платоспроможності населення і бізнесу, посилення інфляційних процесів, підвищення рівня ризиків та нестабільність фінансового середовища вплинули на структуру страхового портфеля та особливості руху грошових коштів страхових компаній.

Водночас страховий ринок України продемонстрував здатність до адаптації та поступового відновлення. Зокрема, обсяг валових страхових премій зріс із 39,6 млрд грн у 2022 році до 72,3 млрд грн у 2025 році, що свідчить про відновлення вхідних грошових потоків страховиків та підвищення ділової активності на страховому ринку. На нашу думку, підвищенню ефективності управління грошовими потоками сприятимуть впровадження ризик-орієнтованого підходу, удосконалення системи прогнозування, оптимізація структури страхових резервів та активів, диверсифікація інвестиційного портфеля й цифровізація фінансових процесів.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з аналізом впливу воєнних ризиків на грошові потоки страховиків, оцінкою ефективності управління страховими резервами, розробленням моделей прогнозування грошових потоків та вивченням впливу вимог Solvency II на фінансову стійкість страхових компаній.

Список використаних джерел

1. Ганзюк С. М., Михайлова В. Є. Управління грошовими потоками страхової компанії в умовах невизначеності. *Ефективна економіка*. 2024. № 10. DOI: 10.32702/2307-2105.2024.10.61.
2. Шубенко І. А., Стойко О. Я., Доронін Д. В., Фалімонов С. В. Детермінанти низького рівня розвитку ринку страхування життя в Україні. *Бізнес Інформ*. 2024. № 3. С. 305–315. DOI: 10.32983/2222-4459-2024-3-305-315.

3. Котик О. В., Клим'юк Ю. Ю. Проблеми розвитку страхування життя в Україні. *Вісник НУБГП. Економічні науки*. 2022. № 2(98). С. 101–111. DOI: 10.31713/ve2202210.
4. Волошина-Сідей В., Коверза А. Сучасні підходи до дослідження потенціалу ринку страхування життя. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-53>
5. Озерова А. Г., Левкович О. В. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії. *Бізнес Інформ*. 2020. № 7. С. 230–235. DOI: 10.32983/2222-4459-2020-7-230-235.
6. Татар М. С., Гребенікова О. В., Ковальчук І. Г. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в умовах глобальних викликів. *Бізнес Інформ*. 2020. № 11. С. 371–378. DOI: 10.32983/2222-4459-2020-11-371-378.
7. Мельничук І., Ляшук О. Механізм управління фінансовою стійкістю страхової компанії: теоретичний аспект. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-44-46.
8. Карнаушенко А. С. Інвестиційне страхування життя в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2024. № 20. С. 126–134. DOI: 10.32782/2708-0366/2024.20.14.
9. Новікова М., Запорожець Г., Браташ М. Визначення стратегічних орієнтирів розвитку компаній зі страхування життя. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2(49). DOI: 10.32782/2308-1988/2024-49-38.
10. Макаренко Ю. П. Теоретичні аспекти забезпечення фінансової стійкості страхової компанії. *Бізнес Інформ*. 2024. № 10. С. 394–404. DOI: 10.32983/2222-4459-2024-10-394-404.
11. Войтович Л. М. Ризиковість розвитку страхової системи України в умовах євроінтеграції. *Бізнес Інформ*. 2024. № 8. С. 341–347. DOI: 10.32983/2222-4459-2024-8-341-347.

12. Нечипоренко А. В. Концептуальні підходи до розвитку страхової діяльності в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. № 6. С. 234–239. DOI: 10.32983/2222-4459-2021-6-234-239.
13. Гладчук О. Фінансова безпека українських страхових компаній у сучасних реаліях. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-55-40.
14. Гарапко С. Забезпечення економічної безпеки страхового ринку України в умовах викликів воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2025. № 75. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-75-6.
15. Заячківська О., Котик О., Мельник Л. Аналіз та фактори впливу фінансово-економічної безпеки на страхову компанію. *Економіка та суспільство*. 2025. № 77. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-18>.
16. Длугопольський О., Івашук Ю., Герасимець А. Тренди розвитку глобального страхового ринку в умовах невизначеності. *Світ фінансів*. 2025. № 1(82). С. 147–163. URL: <https://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1791> (дата звернення 22.05.2026)
17. Основні тенденції страхового ринку України у 2025 році URL: <https://uainsur.com/osnovni-tendentsii-strakhovoho-rynku-u-2025-rotsi/>
18. НБУ. Огляд небанківського фінансового сектору за 2023 рік. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Seminar_oglyad_non-bank_sector_23-05-2024.pdf?v=8 (дата звернення 22.05.2026)
19. Forinsurer. Страховий ринок України – підсумки 2024 року. URL: <https://forinsurer.com/news/25/04/01/44775> (дата звернення 22.05.2026).
20. Наглядова статистика НБУ. Показники діяльності страховиків. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#6> (дата звернення 22.05.2026).